

Шулюк Б. С.

*к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія
Західноукраїнського національного університету*

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНО- ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

В Україні та світі все частіше спостерігається тенденція до активізації відносин держави і приватного бізнесу. Реалізація численних соціально-економічних завдань країни пов'язана з постійно зростаючими обмеженнями в фінансовій сфері, а також із необхідністю підвищення якості соціальних послуг та інфраструктури. У зв'язку з цим, невід'ємною умовою ефективного функціонування економіки є конструктивна взаємодія держави і бізнесу з метою вирішення спільних фінансових, економічних та соціальних проблем.

Розвиток партнерських відносин держави і бізнесу залежить від дієвого фінансового механізму, завдяки якому цілі учасників досягаються ефективніше, результативніше та з мінімальними витратами. Зарубіжний і вітчизняний досвід формування фінансового механізму державно-приватного партнерства (далі – ДПП) свідчить, що його використання є ефективним на кожному етапі становлення держави, оскільки дозволяє не тільки економити бюджетні кошти, але також розвивати підприємництво, соціальну інфраструктуру, сприяти співпраці з державою стосовно ведення бізнесу. Функціонування згаданого механізму дасть змогу вирішити проблеми економічного розвитку, відтак – підвищити якість життя населення в контексті задоволення матеріальних потреб громадян.

Невід'ємним елементом фінансового механізму ДПП є ефективність взаємодії учасників партнерства. З цього приводу А. Нікітаєва пише: «Ефективність управління досліджуваної взаємодії визначається якісними і кількісними характеристиками бізнес-сектора, держави, а також специфікою

прямих і зворотних зв'язків між ними» [1, с. 27]. Водночас існує складність її оцінювання, що полягає в труднощах виділення одиниць вимірювання і розробки вимірювальних процедур, оскільки реалізовані заходи пов'язані з отриманням якісних результатів, які не завжди можна оцінити в кількісних показниках. У цьому випадку використовуються методи розрахунку відносних і порівняльних показників, зокрема співвідношення між досягнутими результатами (ефектами) і витратами, пов'язаними із забезпеченням цих результатів; фактично досягнуті і необхідні результати (ефекти). Отже, досліджуваний елемент варто розглядати як перевищення ефекту від здійснення партнерських дій і заходів над витратами на їх розробку і реалізацію.

Вагоме значення в процесі визначення ефективності ДПП займає система критеріїв. Відповідно до світового досвіду, такі критерії поділяються на групи, зображені на рис. 1. Відтак оцінити реальну ефективність функціонування фінансового механізму ДПП і реалізованих в його рамках проєктів можливо лише в кожному окремому випадку такої співпраці.

Рис. 1. Критерії ефективності взаємодії учасників державно-приватного партнерства*

*Побудовано автором на основі джерел [2; 3; 4]

Доцільно виділити схожість і відмінність між поняттями «ефективність» й «результативність». Якщо прийняті для оцінки ефективності критерії можуть бути кількісно вимірні (наприклад, за кількістю наданих послуг, обсягом перерахованих коштів, чисельністю реалізованих проєктів в певній соціальній чи економічній сфері), то варто розглядати результативність як синонім ефективності. Якщо ж критерії не піддаються кількісному вимірюванню, то зазначені поняття не є синонімами.

Таким чином, зміст ефективності і результативності функціонування фінансового механізму державно-приватного партнерства полягає в досягненні мети співпраці партнерів (досягненні певного якісного результату діяльності або стану об'єкта фінансування) при максимальній економії ресурсів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Никитаева А. Ю. Управление взаимодействием государства и бизнеса в экономической системе региона: методология, теория, механизмы: автореф. дис. ... д-ра экон. наук: 05.13.10 / Южный федеральный университет. Ростов-на-Дону, 2008. 50 с. URL: <https://dlib.rsl.ru/viewer/01003172075#?page=27> (дата звернення: 10.11.2019 р.).

2. Макаров И. Н., Колесников В. В. Аудит эффективности и производство опекаемых благ: взгляд с позиции экономической социодинамики. *Российское предпринимательство*. 2010. № 6. С. 51–55.

3. Макаров И. Н., Манасян С. М. Теоретико-методологические основы анализа эффективности проектов ГЧП в добывающей промышленности и ТЭК страны. *Российское предпринимательство*. 2014. № 1. С. 148–163.

4. Макаров И. Н., Колесников В. В., Гудович Г. К., Рязанцева Е. А. Инвестиционный контроль и аудит промышленных проектов на базе государственно-частного партнерства. *Российское предпринимательство*. 2018. Том 19. № 5. С. 1533–1542.